

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

મેસર્સ રેઈઝ ઇલેક્ટ્રોકન્ટ્રોલ્સ પ્રા. લિ.

વિરૂદ્ધ

કમિશ્નર, કેન્દ્રીય એક્સાઈઝ, દિલ્હી-૧

૩૧ જુલાઈ, ૨૦૦૬

[અરિજીત પસાયત, ન્યાયમૂર્તિશ્રી અને લોકેશ્વર સિંહ પંતા, ન્યાયમૂર્તિશ્રી]

સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ એક્ટ, ૧૯૪૪.

કલમ ૧૧એ જોગવાઈ --- નાના પાયે મુક્તિ આપતી સૂચના ---  
કરદાતા બીજાના બેન્ડ નામ હેઠળ માલનું ઉત્પાદન કરે છે --- શું સૂચનાના  
લાભો ઉપલબ્ધ છે --- ઠરાવ્યું, સૂચનાનો લાભ કરદાતાને ઉપલબ્ધ નથી  
અને ડ્યુટી, દંડ અને યોગ્ય રીતે વસૂલવામાં આવેલી માંગણીઓ --- આ  
દરમિયાન કરદાતાએ પ્રશ્નમાં રહેલા સમયગાળાને આવરી લેતા ટ્રેડમાર્કના  
નોંધણીનું પ્રમાણપત્ર મેળવ્યું --- ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ આવું વલણ લેવામાં

આવ્યું નથી --- ઠરાવ્યું, ટ્રિબ્યુનલે દલીલ પર વિચાર કરવો પડશે --- ટ્રેડ માર્ક્સ એક્ટ, ૧૯૯૯.

મેસર્સ રેઈઝ એન્ટરપ્રાઇઝીસ (આર.ઈ.) એ-ની માલિકીની સંસ્થા છે અને તે ૧૯૮૮ થી 'આર.ઈ.આઈ.ઝેડ' બ્રાન્ડ નામ હેઠળ ઇલેક્ટ્રોનિક ફોન રેગ્યુલેટર્સ, ડિમર્સ અને રિમોટ કંટ્રોલ સ્વીચના ઉત્પાદન સાથે સંકળાયેલી છે. અપીલકર્તા-મેસર્સ રેઈઝ ઇલેક્ટ્રોનિક્સ પ્રા. લિ. (આર.ઈ.પી.એલ.) ની સ્થાપના વર્ષ ૧૯૯૩માં એ અને તેના બે ભાઈઓ સાથે તેના નિર્દેશકો તરીકે કરવામાં આવી હતી અને તે ઇલેક્ટ્રોનિક્સ ટ્રાન્સફોર્મર્સના ઉત્પાદનમાં રોકાયેલું હતું, જે 'આર.ઈ.આઈ.ઝેડ.' ના સામાન્ય બ્રાન્ડ નામ હેઠળ પણ હતું. આયોગ, સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ-૧, નવી દિલ્હીએ ઠરાવ્યું હતું કે, 'રેઈઝ' બ્રાન્ડ નામ ૨૦૦૦ માં મેસર્સ આર.ઈ.પી.એલ. ને સ્થાનાંતરિત થયું ત્યાં સુધી મેસર્સ આર.ઈ. નું હતું અને અપીલકર્તા-મેસર્સ આર.ઈ.પી.એલ. ને નાના પાયે મુક્તિનો ઇનકાર કર્યો હતો. કારણ કે જાહેરનામા નંબર ૧/૯૩ હેઠળ, અન્ય વ્યક્તિના બ્રાન્ડ નામ લગાવનાર ઉત્પાદક મુક્તિ માટે અયોગ્ય હતા અને એ પણ ઠરાવ્યું હતું કે મેસર્સ આર.ઈ. તા.૩૦/૦૩/૨૦૦૦ ના રોજ 'રેઈઝ' બ્રાન્ડ મેસર્સ આર.ઈ.પી.એલ. ને સ્થાનાંતરિત થયા પછી મુક્તિ માટે અયોગ્ય બન્યું હતું અને તેમના પર ડ્યુટી, દંડ અને વ્યાજ લાદવામાં આવ્યું હતું. સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ એન્ડ ગોલ્ડ કંટ્રોલ એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ, નવી દિલ્હી સમક્ષ ડ્યુટી, દંડ અને વ્યાજ પર પ્રશ્ન ઉઠાવીને

અપીલ કરવામાં આવી હતી.ટ્રિબ્યુનલે ચુકાદો આપ્યો હતો કે સત્તાવાળાઓએ મેસર્સ આર.ઈ.પી.એલ અને મેસર્સ આર.ઈ.ને નાના પાયે મુક્તિ આપવાનો યોગ્ય રીતે ઇનકાર કર્યો હતો અને વધુમાં જણાવ્યું હતું કે સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ એક્ટ, ૧૯૪૪ અને સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ રૂલ્સ, ૧૯૪૪ હેઠળ વસૂલવામાં આવતી જ્યુટી, દંડ અને વ્યાજ કોઈપણ નબળાઈથી પીડાતા નથી. તેથી મેસર્સ આર.ઈ.પી.એલ. દ્વારા આ અપીલ.

અપીલકર્તાએ દલીલ કરી હતી કે, મેસર્સ આર.ઈ.પી.એલ. દ્વારા ઉત્પાદિત ઇલેક્ટ્રોનિક ટ્રાન્સફોર્મર્સનું ઉત્પાદન અન્ય વ્યક્તિના બ્રાન્ડ નામ હેઠળ કરવામાં આવ્યું ન હતું. ઇલેક્ટ્રોનિક ટ્રાન્સફોર્મરના સંદર્ભમાં બ્રાન્ડ નામ 'આર.ઈ.આઈ.ઝેડ', મેસર્સ આર.ઈ.પી.એલ.નું હતું કારણ કે મેસર્સ આર.ઈ.એ ક્યારેય ઇલેક્ટ્રોનિકનું ઉત્પાદન કર્યું ન હતું; કે ફરજની ચુકવણી ટાળવા માટે તથ્યોને છુપાવવામાં આવ્યા ન હતા. કારણ કે, બંને ઉત્પાદકો તેમની સાથે જોડાયેલા બ્રાન્ડ નામ હેઠળ હતા અને અન્ય વ્યક્તિના બ્રાન્ડ નામનો ઉપયોગ થતો નથી; અને વૈકલ્પિક રીતે, મેસર્સ આર.ઈ.પી.એલે ૧૯૯૫માં ઇલેક્ટ્રોનિક ટ્રાન્સફોર્મર્સ માટે તેમની તરફેણમાં બ્રાન્ડ નામ 'આર.ઈ.આઈ.ઝેડ' ની નોંધણી માટે અરજી કરી હતી અને તે દરમિયાન ટ્રેડમાર્ક એક્ટ, ૧૯૯૯ હેઠળ ટ્રેડમાર્કની નોંધણીનું પ્રમાણપત્ર મેળવ્યું હતું, જે પ્રશ્નના સમયગાળાને પણ આવરી લે છે અને તેથી કોઈ જ્યુટી, દંડ અથવા વ્યાજ વસૂલ કરી શકાતું નથી.

અપીલનો નિકાલ કરતા કોર્ટે

ઠરાવ્યુ :૧. આર્થિક અને કરવેરાના ક્ષેત્રમાં, વિધાનસભાને વિશાળ વિસ્તારની મંજૂરી આપવી જોઈએ.જે માલ પર ટ્રેડ નામ અથવા માર્કનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે, તે જ માલ જેના સંદર્ભમાં ટ્રેડમાર્ક નોંધાયેલ છે તેનાથી કોઈ ફરક પડતો નથી. જો માલ અલગ અલગ હોય તો પણ, જ્યાં સુધી કોઈ અન્ય કંપનીના ટ્રેડ નામ અથવા બ્રાન્ડ નામનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે, તો પણ જાહેરનામાના લાભો ઉપલબ્ધ થશે નહીં. તેથી, મુક્તિ માટેની પાત્રતા વિશે અપીલકર્તાની મુખ્ય દલીલ યોગ્યતા વગરની છે. [૧૯૦-સી; ૧૯૨-સી-જી]

કમિશનર ઓફ સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ ચંદીગઢ-૧ વિ. મહાન ડેરીઝ, (૨૦૦૪) ૧૬૬ ઈ.એલ.ટી ૨૩ એસ.સી, યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા વિ. પાલીવાલ ઈલેક્ટ્રિકલ્સ (પ્રા. લિ. અને અન્ય, [૧૯૯૬] ૩ એસ.સી.સી ૪૦૭ અને પાહવા કેમિકલ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ વિ. કમિશનર ઓફ સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ, દિલ્લી (૨૦૦૫) ૧૮૯ ઈ.એલ.ટી ૨૫૭, એસ.સી પર આધાર રાખ્યો.

૨.૧. જોકે, વૈકલ્પિક અરજી પર વિચાર કરવાની જરૂર છે.પક્ષકારો માટે તે સ્વીકારવામાં આવે છે કે, આ અરજીને તથ્યાત્મક ચુકાદાની જરૂર છે જે કરવામાં

આવી નથી. એવું લાગે છે કે ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ આવું વલણ લેવામાં આવ્યું ન હતું. ટ્રિબ્યુનલે આ અરજી પર વિચાર કરવો પડશે.[૧૯૨-જી-એચ; ૧૯૩-એ]

*કમિશનર ઓફ સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ, ચંદીગઢ-૪. મહાન ડેરીઝ, (૨૦૦૪)*

૧૬૬ ઇ.એલ.ટી. ૧૨ એસ.સી, પર આધાર રાખ્યો

૨.૨. જો ટ્રિબ્યુનલ એવું માને છે કે, ટ્રેડમાર્ક નોંધણી કોઈ સુસંગતતા ધરાવે છે, તો મર્યાદાનો પ્રશ્ન ખરેખર શૈક્ષણિક હિતનો છે.પરંતુ જો એવું માનવામાં આવે કે, તેની કોઈ સુસંગતતા નથી, તો મર્યાદાનો પ્રશ્ન વાસ્તવિક પરિસ્થિતિની પૃષ્ઠભૂમિમાં નક્કી કરવો પડશે.[૧૯૩-જી-એચ].

કસ્ટમ્સ, એક્સાઈઝ અને ગોલ્ડ (કંટ્રોલ) એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ, નવી દિલ્હી, ઉત્તરી બેન્ચ-બી નાં તા.૧૮/૧૨/૨૦૦૨ ના અંતિમ ચુકાદા નં.૮૬૧૦૩-બી (સંયુક્ત અંતિમ ચુકાદા નં.૮૬-૮૮/૦૩-બી) માંથી, અપીલ નં.ઇ.એલ.૨૪૪-૨૪૫૧૦૨બી સાથે અપીલ નં.૨૩૮-૨૩૯૧૨૦૦૨-બી.

અપીલકર્તા તરફે વી. શ્રીધરન, આલોક યાદવ અને રાજેશ કુમાર.

પ્રતિવાદી તરફે પી. પરમેશ્વરન

કોર્ટનો ચુકાદો આના દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો

**અરિજીત પસાયત, ન્યાયમૂર્તિશ્રી.** આ અપીલમાં પડકાર સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ એન્ડ ગોલ્ડ કંટ્રોલ એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ, નવી દિલ્હી (ટૂંકમાં 'ટ્રિબ્યુનલ') ના નિર્ણય સામે છે. જેમાં કહેવામાં આવ્યું હતું કે, અધિકારીઓએ રીઝ ઇલેક્ટ્રોકન્ટ્રોલ્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ (ટૂંકમાં 'આર.ઇ.પી.એલ.') અને રીઝ એન્ટરપ્રાઇઝિસ (ટૂંકમાં 'આર.ઇ.') ને નાના પાયે મુક્તિ આપવાનો યોગ્ય રીતે ઇનકાર કર્યો હતો. વધુમાં એવું પણ માનવામાં આવ્યું હતું કે, સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ એક્ટ, ૧૯૪૪ (ટૂંકમાં 'અધિનિયમ') અને સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ નિયમો, ૧૯૪૪ (ટૂંકમાં 'નિયમો') હેઠળ તેમની પાસેથી ડ્યુટીની માંગણીઓ અને દંડ લાદવામાં તેમજ વસૂલવામાં આવતા વ્યાજમાં કોઈ ખામી નથી. જોકે, ડ્યુટીની માંગણીઓની ફરીથી ગણતરી કરવા અને દંડ ફરીથી નક્કી કરવા માટે કેસને અધિકારક્ષેત્રિત કમિશનરને રિમાન્ડ કરવામાં આવ્યો હતો. જોકે, કરવામાં આવેલા અવલોકનોના પ્રકાશમાં, નિયમ ૨૦૯એ હેઠળ શ્રી અતુલ અગ્રવાલ અને શ્રી સિદ્ધાર્થ અગ્રવાલ પર લાદવામાં આવેલા દંડને રદ કરવામાં આવ્યો હતો.

ટૂંકમાં પૃષ્ઠભૂમિ હકીકતો નીચે મુજબ છે:

મેસર્સ આર.ઈ. એ શ્રી અતુલ અગ્રવાલની માલિકીની કંપની છે અને ૧૯૮૮ થી 'આર.ઈ.આઈ.ઝેડ' બ્રાન્ડ નામ હેઠળ ઇલેક્ટ્રોનિક ફેન રેગ્યુલેટર, ડિમર્સ અને રિમોટ કંટ્રોલ સ્વિચના ઉત્પાદનમાં રોકાયેલી છે. વર્ષ ૧૯૯૩ માં, મેસર્સ આર.ઈ.પી.એલ.ની સ્થાપના શ્રી અતુલ અગ્રવાલ અને તેમના બે ભાઈઓ શ્રી સિદ્ધાર્થ અગ્રવાલ અને શ્રી રવિન્દ્ર અગ્રવાલના ડિરેક્ટર તરીકે કરવામાં આવી હતી. મેસર્સ આર.ઈ.પી.એલ. ઇલેક્ટ્રોનિક ટ્રાન્સફોર્મર્સના ઉત્પાદનમાં રોકાયેલું હતું. બંને એકમો 'આર.ઈ.આઈ.ઝેડ' ના સમાન બ્રાન્ડ નામ હેઠળ તેમના માલનું ઉત્પાદન કરે છે. કમિશનર, સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ-૧, નવી દિલ્હીએ તા.૩૧/૧૦/૨૦૦૧ ના તેમના આદેશ દ્વારા ઠરાવ્યું હતું કે વર્ષ ૨૦૦૦ માં આર.ઈ.પી.એલ. ને ટ્રાન્સફર કરવામાં આવે ત્યાં સુધી 'આર.ઈ.આઈ.ઝેડ' બ્રાન્ડ નામ મેસર્સ આર.ઈ નું હોવાથી, ટ્રાન્સફર સુધી આર.ઈ.પી.એલ. દ્વારા 'આર.ઈ.ટી.ઝેડ.' બ્રાન્ડ નામ હેઠળ ઉત્પાદિત ઇલેક્ટ્રોનિક ટ્રાન્સફોર્મર્સ નાના પાયે મુક્તિ માટે અયોગ્ય હતા, કારણ કે જાહેરનામા નં.૧/૯૩ હેઠળ, અન્ય વ્યક્તિનું બ્રાન્ડ નામ લગાવનાર ઉત્પાદક મુક્તિ માટે અયોગ્ય હતો. તેવી જ રીતે, એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે, તા.૩૦/૦૩/૨૦૦૦ ના રોજ આર.ઈ.આઈ.ઝેડ બ્રાન્ડ નામ આર.ઈ.પી.એલ. ને ટ્રાન્સફર કર્યા પછી મેસર્સ આર.ઈ મુક્તિ માટે અયોગ્ય બની ગયા હતા. ડ્યુટી, દંડ અને વસૂલવામાં આવેલા વ્યાજ પર પ્રશ્ન ઉઠાવતા ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ અપીલ કરવામાં આવી હતી.

ટ્રિબ્યુનલે અગાઉ સૂચવ્યા મુજબ અપીલોનો નિકાલ કર્યો હતો. ટ્રિબ્યુનલે નીચે મુજબની સ્થિતિની નોંધ લીધી:

"જાહેરનામા નં.૧/૯૩ હેઠળ એક ચોક્કસ શરત છે કે અન્ય વ્યક્તિના બ્રાન્ડ નામ હેઠળ ઉત્પાદિત માલ જાહેરનામા હેઠળ મુક્તિ માટે પાત્ર નથી."તપાસમાં જાણવા મળ્યું છે કે, મેસર્સ આર. ઈ વતી શ્રી અતુલ અગ્રવાલે તા.૧૨/૦૧/૧૯૯૩ ના રોજ ઇલેક્ટ્રોનિક ટ્રાન્સફોર્મર સહિતના માલના સંદર્ભમાં 'આર.ઈ.આઈ.ઝેડ' બ્રાન્ડ નામની નોંધણી માટે અરજી કરી હતી.આ નોંધણી અરજીને વર્ષ ૨૦૦૦માં તેમની તરફેણમાં મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.એ વાત સ્પષ્ટ છે કે, ટ્રેડમાર્ક/બ્રાન્ડ નામની નોંધણી, એકવાર મંજૂર થઈ જાય તે અરજીની તારીખથી સંબંધિત હોય છે. આમ, ઇલેક્ટ્રોનિક ટ્રાન્સફોર્મરના સંદર્ભમાં, આર.ઈ ના માલિક શ્રી અતુલ અગ્રવાલ વર્ષ ૧૯૯૩ થી 'આર.ઈ.આઈ.ઝેડ' બ્રાન્ડ નામના માલિક બન્યા હતા. તેથી, મેસર્સ આર.ઈ.પી.એલ. દ્વારા ઉત્પાદિત ઇલેક્ટ્રોનિક ટ્રાન્સફોર્મર્સ જે આર.ઈ.આઈ.ઝેડ બ્રાન્ડ નામ સાથે હાલની કાર્યવાહીમાં વાંધાજનક હતા, અને વર્ષ ૧૯૯૩ પછી ઉત્પાદિત કરવામાં આવ્યા હતા, તે 'આર.ઈ.આઈ.ઝેડ' બ્રાન્ડ નામના ઉપયોગને કારણે નાની મુક્તિ માટે અયોગ્ય બન્યા, જે અન્ય વ્યક્તિ (આર.ઈ) ના હતા. આર.ઈ.પી.એલ. ના બ્રાન્ડ નામના ટ્રાન્સફરને કારણે, ટ્રાન્સફર પછી તે બ્રાન્ડ નામ હેઠળ

ઉત્પાદિત માલના સંદર્ભમાં આર.ઇ પણ મુક્તિ માટે અયોગ્ય બની ગયું છે.

ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ અપીલકર્તાઓનો અભિપ્રાય એવો હતો કે, મેસર્સ આર.ઇ.એ ક્યારેય ઇલેક્ટ્રોનિક ટ્રાન્સફોર્મર બનાવ્યું નથી અને તેથી, તે વસ્તુના સંદર્ભમાં, બ્રાન્ડ નામ આર.ઇ.આઇ.ઝેડ મેસર્સ આર.ઇ.પી.એલ.નું હતું. એવું પણ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે આર.ઇ.પી.એલ. એ વર્ષ ૧૯૯૫ માં ઇલેક્ટ્રોનિક ટ્રાન્સફોર્મર માટે તેમના પક્ષમાં તે બ્રાન્ડ નામની નોંધણી માટે અરજી કરી હતી. આ સંજોગોમાં, એવું માનવું પડે છે કે આર.ઇ.પી.એલ. દ્વારા ઉત્પાદિત ઇલેક્ટ્રોનિક ટ્રાન્સફોર્મર્સ અન્ય વ્યક્તિના બ્રાન્ડ નામ હેઠળ બનાવવામાં આવ્યા ન હતા.

આ કેસમાં માંગણીઓ કાયદાની જોગવાઈ ૧૧એ માં મંજૂર કરાયેલા વિસ્તૃત સમયગાળા હેઠળ ઉઠાવવામાં આવી હતી, કારણ કે ડ્યુટીની ચુકવણી ટાળવાના ઈરાદાથી હકીકતો છુપાવવાના પરિણામે બિન-વસુલી લેવામાં આવી હતી. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે બંને ઉત્પાદકોએ સેન્ટ્રલ એક્સાઇઝ સત્તાવાળાઓ સમક્ષ જાહેરનામું દાખલ કર્યું હતું કે માલ તેમના બ્રાન્ડ નામ હેઠળ બનાવવામાં આવે છે અને અન્ય વ્યક્તિના બ્રાન્ડ નામનો ઉપયોગ થતો નથી, તેમાં હકીકતો દબાવવામાં આવી નથી. એ પણ ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે કે બંને

એકમો એક જ સેન્ટ્રલ એક્સાઇઝ સુપરિન્ટેન્ડેન્ટના અધિકારક્ષેત્રમાં એક જ બિલ્ડિંગમાં સ્થિત છે અને તેથી, કેસોની હકીકતો સેન્ટ્રલ એક્સાઇઝ સત્તાવાળાઓને ખબર હતી અને હકીકતો છુપાવવામાં ફેરફાર જાળવી શકાય નહીં.

પ્રતિવાદીઓએ ધ્યાન દોર્યું હતું કે જાહેરનામામાં ચોક્કસ સૂચનોને ધ્યાનમાં રાખીને માંગણીઓ યોગ્ય રીતે ઉઠાવવામાં આવી છે.

ઉપર નોંધ્યા મુજબ, દલીલોને ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા સ્વીકૃતિ મળી ન હતી અને તેથી, વિવાદિત ચુકાદો પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.

અપીલકર્તા તરફેના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ રજૂઆતોનું પુનરાવર્તન કરવામાં આવ્યું હતું. વધુમાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે, અપીલકર્તાએ આ દરમિયાન ટ્રેડમાર્ક્સ એક્ટ, ૧૯૯૯ (ટૂંકમાં 'ટ્રેડ માર્ક્સ એક્ટ') હેઠળ પ્રમાણપત્ર મેળવ્યું હતું અને ટ્રેડમાર્કની નોંધણીનું પ્રમાણપત્ર પ્રશ્નમાં રહેલા સમયગાળાને આવરી લેતું હતું. તેથી, જો એમ માનવામાં આવે કે, ટ્રિબ્યુનલનો દષ્ટિકોણ સાચો છે તો પણ કોઈ ડ્યુટી, દંડ અથવા વ્યાજ વસૂલી શકાય નહીં.

અયોગ્યતા અંગેના મંતવ્યોની વાત કરીએ તો, આ અદાલતે અનેક કિસ્સાઓમાં વ્યક્ત કરેલા મંતવ્યોની નોંધ લેવી જરૂરી છે.

કમિશનર ઓફ સેન્ટ્રલ એક્સાઇઝ, ચંડીગઢ-૧ વિરૂદ્ધ મહાન ડેરીઝ (૨૦૦૪) (૧૬૬) ઇ.એલ.ટી. ૨૩ (એસ.સી.)] માં નોંધવામાં આવ્યું હતું (પેરા ૬ માં) કે:

"અમે આજે કમિશનર ઓફ સેન્ટ્રલ એક્સાઇઝ, ટ્રિચી વિરૂદ્ધ રુકમણી પક્કવેલ ટ્રેડર્સ, (૨૦૦૪) (૧૬૫) ઇ. એલ. ટી. ૪૮૧ (એસ. સી.) (સિવિલ અપીલ નંબર ૩૨૨૭-૩૨૨૮/૧૯૯૮) માં ચુકાદો આપ્યો છે, જેમાં અમે સમાન શબ્દો ધરાવતી અન્ય જાહેરનામાના સંદર્ભમાં ઠરાવ્યું છે કે, વેપારનું નામ અથવા માર્કનો ઉપયોગ જે ચીજવસ્તુઓ પર થાય છે તે જ ચીજવસ્તુઓ જેના સંબંધમાં ટ્રેડમાર્ક રજીસ્ટર થયેલ છે તેનાથી કોઈ ફરક પડતો નથી. જ્યાં સુધી કોઈ અન્ય કંપનીનું વેપાર નામ અથવા બ્રાન્ડ નામ વપરાય ત્યાં સુધી માલ અલગ હોય તો પણ જાહેરનામાનો લાભ ઉપલબ્ધ રહેશે નહીં. વધુમાં, અમારા મતે, એકવાર વેપાર નામ અથવા બ્રાન્ડ નામનો ઉપયોગ કરવામાં આવે તો માત્ર વધારાના શબ્દોનો ઉપયોગ પક્ષને સૂચનાના લાભનો દાવો કરવા માટે સક્ષમ બનાવશે નહીં.

યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા વિરૂદ્ધ પાલીવાલ ઇલેક્ટ્રિકલ્સ (પ્રા.) લિ. અને અન્ય [૧૯૯૬] ૩ એસસીસી ૪૦૭ માં (ફકરા ૧૦ અને ૧૧ માં) નીચે મુજબ નોંધવામાં આવ્યું હતું: "

"૧૦.અમારો અભિપ્રાય છે કે, સેન્ટ્રલ એક્સાઇઝ એક્ટ હેઠળ મુક્તિ જાહેરનામાના પડકારની તપાસ કરતી વખતે, ઉપરોક્ત નિર્ણયોના અવલોકનોને ધ્યાનમાં રાખવા જોઈએ.એ પણ યાદ રાખવું જોઈએ કે, સામાન્ય રીતે કહીએ તો મુક્તિ જાહેરનામું અને તેમાં નિર્ધારિત નિયમો અને શરતો જાહેર હિત અને જાહેર આવકને ટેકો આપવા માટે વિકસાવવામાં આવેલી સરકારની નીતિઓ દર્શાવે છે.જે વ્યક્તિ તેમને પડકાર આપે છે તેના પર ખૂબ જ ભારે બોજ હોય છે.કલમ ૧૪ નો આધાર.જ્યાં સુધી અન્યથા સ્થાપિત ન થાય ત્યાં સુધી, કોર્ટે એવું માની લેવું જોઈએ કે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા ઉપરોક્ત સુધારાને ઉપરોક્ત જાહેરનામાની કાર્યપ્રણાલીના આધારે તેની નીતિ (જાહેરનામા અંતર્ગત) ને અમલમાં મૂકવા માટે જરૂરી માનવામાં આવ્યો હતો અને વ્યક્તિઓને છૂટનો અન્યાયી લાભ લેતા અટકાવવા માટે આવો સુધારો જરૂરી જણાયો હતો. હકીકતમાં, આ કિસ્સામાં, સુધારા જાહેરનામા સાથે જોડાયેલ સ્પષ્ટીકરણ નોંધ ઘણા શબ્દોમાં આવું કહે છે. જો જરૂરી હોત, તો કોર્ટ કેન્દ્ર સરકારને સુધારા પાછળના કારણો સ્થાપિત કરવા માટે કહી શકત.

(તેમણે આમ કરવાનું યોગ્ય ન માન્યું.) આ કોર્ટે વારંવાર નિર્દેશ કર્યા મુજબ, એ પણ ધ્યાનમાં રાખવું જરૂરી છે કે આર્થિક અને કરવેરા ક્ષેત્રમાં, વિધાનસભાને મોટો અધિકાર હોવો જોઈએ. અદાલતોએ આર.કે. ગર્ગ વિરુદ્ધ ભારત સંઘ [૧૯૮૧ (૪) એસ.સી.સી ૬૭૫] માં આ કોર્ટની બંધારણીય બેન્ચ દ્વારા કરવામાં આવેલા નીચેના અવલોકનો ધ્યાનમાં રાખવા જોઈએ: (એસ.સી.સી પાના ૬૯૦-૯૧, ફકરા ૮)

"સમાન મહત્વનો બીજો નિયમ એ છે કે આર્થિક પ્રવૃત્તિઓને લગતા કાયદાઓને વાણી સ્વાતંત્ર્ય, ધર્મ વગેરે જેવા નાગરિક અધિકારોને સ્પર્શતા કાયદાઓ કરતાં વધુ સ્પષ્ટતાથી જોવા જોઈએ. હોમ્સ, ન્યાયમૂર્તિ જેવા કોઈ વ્યક્તિએ કહ્યું છે કે વિધાનસભાને કેટલીક ભૂમિકા ભજવવાની મંજૂરી આપવી જોઈએ, કારણ કે તેને એવી જટિલ સમસ્યાઓનો સામનો કરવો પડે છે જે કોઈપણ સિદ્ધાંત અથવા સ્ટ્રેટ-જેકેટ ફોર્મ્યુલા દ્વારા ઉકેલને મંજૂરી આપતી નથી અને આ ખાસ કરીને આર્થિક બાબતો સાથે સંકળાયેલા કાયદાના કિસ્સામાં સાચું છે, જ્યાં, જરૂરી સમસ્યાઓના પ્રકારને ધ્યાનમાં રાખીને, વિધાનસભાને વધુ ભૂમિકા ભજવવાની મંજૂરી આપવી જોઈએ. અદાલતે મૂળભૂત માનવ અધિકારો સંકળાયેલા અન્ય ક્ષેત્રો કરતાં આર્થિક નિયમનના ક્ષેત્રમાં કાયદાકીય ચુકાદાને ન્યાયિક આદર આપવા માટે વધુ વલણ રાખવું જોઈએ. મોરે વિ. ડૌડ [૩૫૪

યુએસ ૪૫૭ (૧૯૫૭)] માં આ ચેતવણી વધુ આનંદપૂર્વક વ્યક્ત કરવામાં આવી નથી, જ્યાં ફ્રેન્કફર્ટર, ન્યાયમૂર્તિએ તેમની અજોડ શૈલીમાં કહ્યું:

'ઉપયોગિતાઓ, કરવેરા અને આર્થિક નિયમનના કેસોમાં, કાયદાકીય ચુકાદા પ્રત્યે ન્યાયિક આદર નહીં તો ન્યાયિક આત્મસંયમ માટે સારા કારણો છે. 'છેવટે, વિધાનસભાની હકારાત્મક જવાબદારી છે.અદાલતો પાસે ફક્ત નાશ કરવાની સત્તા છે, પુનર્નિર્માણ કરવાની નહીં.જ્યારે આને આર્થિક નિયમનની જટિલતામાં ઉમેરવામાં આવે છે, ત્યારે અનિશ્ચિતતા, ભૂલની જવાબદારી, નિષ્ણાતોનો મૂંઝવણભર્યો સંઘર્ષ અને ઘટનાઓ દ્વારા ન્યાયાધીશોને કેટલી વાર ઉલટાવી દેવામાં આવ્યા છે સ્વ-મર્યાદાને ન્યાયિક શાણપણ અને સંસ્થાકીય પ્રતિષ્ઠા અને સ્થિરતાનો માર્ગ માનવામાં આવે છે. અદાલતે હંમેશા યાદ રાખવું જોઈએ કે 'કાયદો વ્યવહારિક સમસ્યાઓ તરફ નિર્દેશિત છે, આર્થિક પદ્ધતિ અત્યંત સંવેદનશીલ અને જટિલ છે, ઘણી સમસ્યાઓ એકવચન અને આકસ્મિક છે, કાયદાઓ અમૂર્ત દરખાસ્તો નથી અને અમૂર્ત એકમો સાથે સંબંધિત નથી અને અમૂર્ત સમપ્રમાણતા દ્વારા માપવા યોગ્ય નથી' કે ચોક્કસ શાણપણ અને ઉપાયનું સુંદર અનુકૂળન હંમેશા શક્ય નથી અને ચુકાદો મોટે ભાગે અલ્પ અને અર્થઘટન ન કરાયેલ અનુભવ પર આધારિત

ભવિષ્યવાણી છે'. દરેક કાયદો, ખાસ કરીને આર્થિક બાબતોમાં, મૂળભૂત રીતે પ્રયોગમૂલક હોય છે, અને તે પ્રયોગો પર આધારિત હોય છે અથવા જેને કોઈ ટ્રાયલ એન્ડ એરર સી પદ્ધતિ કહી શકે છે, અને તેથી તે બધી સંભવિત પરિસ્થિતિઓ માટે જોગવાઈ કરી શકતો નથી અથવા બધી સંભવિત દુરુપયોગની અપેક્ષા રાખી શકતો નથી. જટિલ પ્રાયોગિક આર્થિક કાયદાઓમાં ફૂરતા અને અસમાનતાઓ હોઈ શકે છે, પરંતુ ફક્ત તે જ કારણોસર, તેને અમાન્ય ગણાવી શકાય નહીં. યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સ સુપ્રીમ કોર્ટે ફૃષિ સચિવ વિરુદ્ધ સેન્ટ્રલ રોઈંગ રિફાઈનિંગ કંપની [૯૪ એલ એડ ૩૮૧: ૩૩૮ યુએસ ૬૦૪ (૧૯૫૦)] માં નિર્દેશ કર્યા મુજબ, આવી ફૂરતા અને અસમાનતાઓથી રાહત માટે અદાલતોને ટ્રિબ્યુનલમાં રૂપાંતરિત કરી શકાતી નથી. દુરુપયોગની શક્યતાઓ પણ હોઈ શકે છે, પરંતુ તે પણ કાયદાને અમાન્ય બનાવવાનું કારણ હોઈ શકે નહીં, કારણ કે કોઈપણ વિધાનસભા માટે કોઈ દૈવી પૂર્વજ્ઞાન દ્વારા, તેના કાયદામાં વિકૃતિઓ અને દુરુપયોગની અપેક્ષા રાખવી શક્ય નથી, જે તેની જોગવાઈઓને આધીન લોકો દ્વારા કરવામાં આવી શકે છે અને આવી વિકૃતિઓ અને દુરુપયોગ સામે જોગવાઈ કરી શકે છે. ખરેખર, તેના ઘડતરમાં ગમે તેટલી કાળજી લેવામાં આવે, તો પણ એવા કાયદાની કલ્પના કરવી મુશ્કેલ છે જેનો દુરુપયોગ વિકૃત માનવ ચાતુર્ય દ્વારા કરવામાં સક્ષમ ન હોય. તેથી, કોર્ટે આવા કાયદાની બંધારણીયતાનો

નિર્ણય તેની જોગવાઈઓની સામાન્યતા દ્વારા કરવો જોઈએ, નહીં કે તેની કૂરતા, અસમાનતાઓ અથવા દુરુપયોગની શક્યતાઓ પ્રકાશમાં આવે તેના દ્વારા; વિધાનસભા હંમેશા દબલ કરી શકે છે અને યોગ્ય સુધારાવાદી કાયદો ઘડી શકે છે. તે વ્યવહારિક અભિગમનો સાર છે, જે જટિલ આર્થિક મુદ્દાઓનો સામનો કરવા માટે વિધાનસભાને માર્ગદર્શન અને પ્રેરણા આપવો જોઈએ.

૧૧. મુક્તિ સૂચનાઓના સંદર્ભમાં પણ આ જ સિદ્ધાંત માન્ય રાખવો જોઈએ, કારણ કે ઉપરોક્ત શક્તિ કાયદાનો એક ભાગ છે અને કાયદાના ઉદ્દેશ્યોને આગળ વધારવા માટે ઉપયોગમાં લેવાતી હોવાનું માનવામાં આવે છે, અલબત્ત, જો જાહેરનામા કાયદા અને/અથવા ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૪ ની વિરુદ્ધ ન હોય તો. (જુઓ પી.જે. ઈશાની વી. સ્ટેટ ઓફ મદ્રાસ [૧૯૬૨] ૨ એસસીઆર ૧૬૯".

પાલ્વા કેમિકલ્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ વિરુદ્ધ સેન્ટ્રલ એક્સાઇઝ કમિશનર, દિલ્લી [૨૦૦૫ (૧૮૯) ઇ.એલ.ટી. ૨૫૭ (એસ.સી.)] માં ફરિયાદ ૩ માં નીચે મુજબ નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો:

"આ અદાલત દ્વારા સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ કમિશનર વિરુદ્ધ રૂખમરી પાકવેલ ટ્રેડર્સ, ૨૦૦૪ (૧૬૫) ઇ.એલ.ટી. ૪૮૧ માં સૂચનાના ફક્ત ૪ અને ફક્ત ૯ નું અર્થઘટન કરવામાં આવ્યો છે; તેમજ સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ કમિશનર, ચંદીગઢ વિરુદ્ધ મેકઝાન ડેરીઝ, ૨૦૦૪ (૧૬૬) ઇ.એલ.ટી.. ૨૩ માં પણ કરવામાં આવ્યો છે.આ બંને નિર્ણયોમાં, આ કોર્ટે ઠરાવ્યું હતું કે જાહેરનામાના સ્પષ્ટીકરણ ૯ સાથે વાંચવામાં આવતા ફક્ત ૪ ને કરદાતાઓ દ્વારા દલીલ કરવામાં આવેલી રીતે અર્થઘટન કરી શકાતું નથી, એટલે કે, ટ્રેડમાર્ક/ટ્રેડ નામના માલિક માટે કરદાતા દ્વારા ઉત્પાદિત ઉદ્દેશિત માલના સંદર્ભમાં માલનો ઉપયોગ કરવો જરૂરી બનાવવા માટે. ઉપરોક્ત નિર્ણયોમાં આ અદાલતના તર્ક સાથે અલગ થવાનું અમને કોઈ કારણ દેખાતું નથી. જાહેરનામા કલમ ૪, સ્પષ્ટીકરણ ૯ સાથે વાંચવામાં આવે છે, જે વ્યક્તિઓ તેમના માલના સંબંધમાં બીજા કોઈના નામનો ઉપયોગ કરે છે, કાં તો સૂચવવાના હેતુથી અથવા એવી રીતે કે જેથી કરદાતા માલ અને આવી અન્ય વ્યક્તિ વચ્ચે જોડાણ દર્શાવવામાં આવે, તેમને મુક્તિના લાભથી સ્પષ્ટપણે વંચિત રાખે છે. ટ્રેડમાર્કના માલિક માટે કોઈ ચોક્કસ માલના સંદર્ભમાં નામ અથવા ચિહ્નનો ઉપયોગ કરવાની જરૂર નથી. મુક્તિ સૂચનાનો ઉદ્દેશ્ય ટ્રેડમાર્ક/ટ્રેડનામના માલિકોને કે ગ્રાહકોને ગેરમાર્ગે દોરવાથી બચાવવાનો નહોતો. ટ્રેડ માર્ક્સ એક્ટ હેઠળ ઉદ્બંધન/પાસ ઓફ ફિયાઓથી ઉદ્ભવતા વિવાદો સંબંધિત કેસોમાં આ

વિચારણાઓ સંબંધિત છે. જાહેરનામાનો ઉદ્દેશ્ય સ્પષ્ટપણે ફક્ત તે ઉદ્યોગોને લાભ આપવાનો છે જેમને અન્યથા બ્રાન્ડ નામનો ફાયદો નથી. કરદાતાઓ વતી હાજર રહેલા વકીલ દ્વારા ટાંકવામાં આવેલા નિર્ણયો ટ્રેડમાર્ક વિવાદોને લગતા નિર્ણયો સાથે સંબંધિત છે અને તે સંજોગોમાં યોગ્ય નથી.

તેથી, મુક્તિ માટેની પાત્રતા અંગે અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલનો મુખ્ય દલીલ યોગ્યતા વિનાનો છે. જોકે, ઉઠાવવામાં આવેલી વૈકલ્પિક અરજી પર વિચાર કરવાની જરૂર છે. પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા સ્વીકારવામાં આવે છે કે આ અરજીને તથ્યપૂર્ણ નિર્ણયની જરૂર છે જે હજુ સુધી કરવામાં આવ્યો નથી.

એવું લાગે છે કે ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ આવું પલણ લેવામાં આવ્યું ન હતું. મહાન ડાયરીઝના કેસમાં (ઉપરોક્ત) આ અદાલત દ્વારા જે કહેવામાં આવ્યું છે તેને ધ્યાનમાં રાખીને કોઈ પણ સંજોગોમાં ટ્રિબ્યુનલે અરજી પર વિચાર કરવો પડશે. મહાન ડાયરીઝના કેસમાં (ઉપરોક્ત) તે નીચે મુજબ જોવા મળ્યું હતું:

"૯. જોકે, વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે પ્રતિવાદીઓએ "મહાન ટેસ્ટ મેકર" માર્કની નોંધણી માટે અરજી કરી છે. અમે સ્પષ્ટતા કરીએ છીએ કે જો અને જ્યારે તેઓ તેમના માર્કની નોંધણી કરાવે છે, તો તેઓ બોર્ડના

૧૩.૧૨.૧૯૮૮ ના પરિપત્ર નં. ૮૮/૮૮ અનુસાર સૂચનાનો લાભ મેળવવા માટે હકદાર બનશે.

તેવી જ રીતે ભદ્રાના કેસમાં (ઉપરોક્ત) તે નીચે મુજબ જોવા મળ્યું હતું:

"૧૭.પ્રતિવાદીઓ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલના જણાવ્યા મુજબ, જે દસ્તાવેજોના આધારે પ્રતિવાદી સામે વાંધાજનક માંગણી કરવામાં આવી છે તે જમીની તારીખે વિભાગ પાસે ઉપલબ્ધ હતા. જેમ કે કરદાતાઓએ ખોટી રીતે છૂટનો લાભ ઉઠાવ્યો હોવાના આરોપ પર માંગના મુદ્દા માટે કોઈ વધુ હકીકતની વધુ તપાસ કરવાનો કોઈ પ્રશ્ન જ નહોતો. એકમાત્ર તપાસ જે આ પ્રશ્ન સાથે સંબંધિત હતી કે શું પ્રતિવાદી કોરોના પ્લસ ઇન્ડસ્ટ્રીઝનું ડમી યુનિટ હતું. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે વિભાગ પ્રથમ મુદ્દાને લગતા સમય-પ્રતિબંધિત દાવાને યોગ્ય ઠેરવવા માટે આવા સંબંધમાં યોજાયેલી તપાસનો લાભ લઈ શકતો નથી. કોઈ પણ સંજોગોમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે પ્રતિવાદી પેઢીએ હંમેશાં દલીલ કરી હતી કે તે બ્રાન્ડ નામ/ટ્રેડમાર્કનો માલિક પણ છે. હકીકતમાં, પ્રશ્નમાં ટ્રેડમાર્કની નોંધણી માટે પ્રતિવાદી દ્વારા કરવામાં આવેલી અરજી, એટલે કે, "સેવિંગ પ્લસ" તા.૧૬/૧૦/૧૯૯૭ ના રોજ

પર કરવામાં આવી હતી.આ એપ્લિકેશનને ટ્રેડમાર્ક સત્તાવાળાઓ દ્વારા તા.૨૨/૧૨/૨૦૦૩ ના રોજ ટ્રેડમાર્ક એક્ટ હેઠળ પૂર્વલક્ષી અસર એટલે કે તા.૦૬/૧૦/૧૯૯૭ સાથે મંજૂરી આપવામાં આવી હતી. તેથી, એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે કોઈપણ સંજોગોમાં, પ્રતિવાદી મુક્તિ સૂચનાનો લાભ મેળવવા માટે હકદાર રહેશે. અમારો મત છે કે પક્ષકારોની દલીલને ધ્યાનમાં રાખીને, મર્યાદાના મુદ્દા તેમજ માલિકીના મુદ્દા બંને પર ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા આ મામલાની ફરીથી સુનાવણી થવી જોઈએ. તેથી, ટ્રિબ્યુનલનો નિર્ણય રદ કરવામાં આવે છે અને ઉપરોક્ત હેતુ માટે આ મામલો પાછો સ્થગિત કરવામાં આવે છે.

જો ટ્રિબ્યુનલ એવું માને છે કે ટ્રેડમાર્ક નોંધણી કોઈ સુસંગતતા ધરાવે છે, તો મર્યાદાનો પ્રશ્ન ખરેખર શૈક્ષણિક રસનો છે.પરંતુ જો એવું માનવામાં આવે કે તેની કોઈ સુસંગતતા નથી, તો મર્યાદાનો પ્રશ્ન વાસ્તવિક પરિસ્થિતિની પૃષ્ઠભૂમિમાં નક્કી કરવો પડશે.

તેથી, ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ આપ્યા વિના અપીલનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

અપીલનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

*This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.*

=====

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.